

הוא כבר פועל, זה כבר לא יעזור לו, הוא כבר מחוייב לעניין. זאת אומרת, אם בודקים מה המצב הפוליטי בישראל, אי-אפשר להגיד שרק איוה קבוצה שטנה בישראל חושבת שזה הדבר שמזדהאי לעשות.

מה יהיו המסקנות שלהם, האם הם ייצאו מהממשלה כתוצאה מזה, או שלא ייצאו מה ממשלה כתוצאה מזה, זה כבר סיפור אחר. סקרי דעת-הקהל מראים שרוב גדול בעם — זה כבר אפילו לא ה"פופולריסטי" המפורסם — רוב גדול בעם חושב שצריך שיהיה מיפגש כזה. זה מצב חדש.

יכול להיות שלא ייצא משהו מן המצב החדש הזה, ואז אני יכול לשער כל מיני השערות. מה יקרה אם המצב החדש הזה לא יקבל כאמת את המימושים שלו, את התרגומים המעשיים שלו, זו שאלה, אבל...

● מי ינהיג את המהלך הזה במעריך?

מי שמנהיג היום את המערך — פרס ורבינ. הם אפילו לא כלי-כך מנהיגים אותו. זה לא שהם החלוף העובר לפני המתנה, והם מושכים את המתנה. הדברים נעשים כמעט מתוך כוח האינרציה. הורמה של המציאות הקיימת, היא כבר כלי-כך שוחפת, שהם כבר בתוך הורמה הזו, והם כבר מגיעים, הם מגיעים מכוח-הזרם.

● החלוף ההולך אחרי המתנה?

החלוף ההולך אחרי המתנה, החלוף ההולך אחרי הזמן, החלוף ההולך אחרי ההתפתחויות ההיסטוריות. אפשר להגיד, כמובן, זה מה שמוכרחים לדבר איתם, לעזאזל. אף אחד לא יכול לכפור בהתנה הזו. זה מה שאתה שומע בכל מקום. זה גם בלידי ביטוי ככל בדיקה שעושים. כן, ימח שמים וצריך להרוג אותם, אבל כנראה שאי-אפשר להרוג אותם, אז צריך לדבר איתם.

● קודם לדבר איתם ואחר-כך להרוג אותם, או להפוך, קודם להרוג אותם ואחר-כך לדבר איתם?

אבל אני רוצה להכניס אלמנט חדש בעניין הזה, בעניין האמריקאי, כי לפי דעתי, גם זה כבר לא מה שהיה פעם. קודם כל, מה אתה בא בטענות לאמריקאים? וזה כיאילו טענה — 20 שנה אנתנו רוצים שתתערבו, ולא התערבתם. אני נגד פיתרון כפוי, אבל אני כעד שולחן משאזמתו כפוי, שיכפו עלינו. על העניין האמריקאי שברנו עטים, ואמרנו: למה הם לא באים? ואנתנו מכירים את החובכנות שלהם, ואנתנו מכירים את האופור-טוניזם שלהם, ואנתנו מכירים את הכל. אבל בסך-הכל, כמחשבה שניה, אני אומר שהם היו קצת יותר כסדר מכפי שחשבתנו. זה לוקח להם הזמן הם מסכימים איתנו, וכל הזמן הם נותנים לממשלת ישראל גיבוי, ורק ברגע אחר זה מתקלקל, אבל הרגע הזה הוא הרגע המכריע.

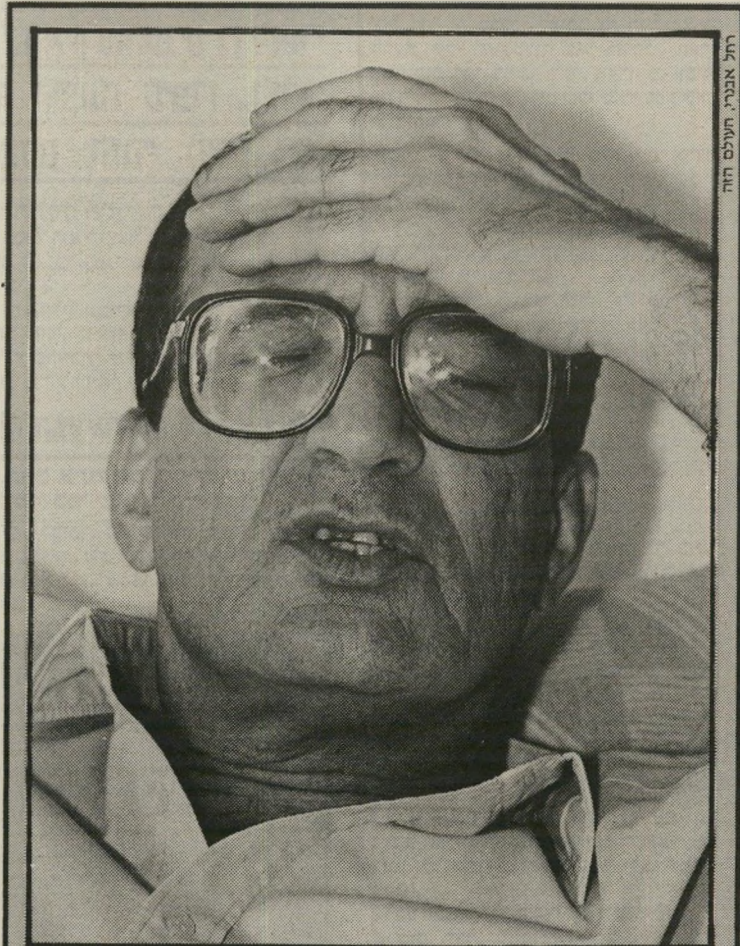
● לומר עם אש"ף הם כבר התחילו. זה היה רבר שחשבתנו שהוא בלתי-אפשרי, שהוא בלתי-אפשרי מבחינה של האדמיניסטרציה האמריקאית בכלל, וידידותית כזאת, כפי שהיתה בסוף הקרנציה של רגן בפרט. אבל הם עשו את זה.

יש שני גורמים שלפי דעתי יוצרים מצב חדש. גורם אחד זה גורם פנימי אמריקאי. גורם שני זה גורם גלובלי. המפה העולמית, כפי שהיא נראית.

הפנימי האמריקאי זה מימשל חדש, שבמיקרה הטוב אפשר לומר עליו שהוא מוכן לקיים עם ישראל את החסמים הקורקטיים, אבל לא את החסמים המיוחדים-במיוחד, כפי שהיה כל השנים. זה מימשל די קר לישראל.

מעשיה של ישראל מקרבים אותה ומעשיה של ישראל מרחיקים אותה. זה רבר אחר. דבר שני: מכיוון שהעימות הגלובלי הביין-מעצמתי הוא היום אחר לגמרי מכפי שהוא היה אי-פעם בעבר, גם החשיבות של ישראל, כנושאת-מטוסים אמריקאית באיזור, פוחתת בהרבה. זה עולם אחר. אין כבר צורך כלי-כך בנושאת-המטוסים

לא כלי-כך חשובה לנו עכשיו. יש לנו בעיות עצומות אחרות. לברית-המועצות לא נוח להוריד כאן את הדגל ככלל, או לחצי התורן, לברה, כי אז זה באמת התקפלות. ולכן לברית-המועצות יש אינטרס העולה בקנה אחד גם עם האינטרס האמריקאי, להוריד כאן דגלים כיהר. זה מאפשר לשתיה המעצמות — שבלאו הכי

הרל גולברג, העולם הזה

את כל המנהיגים הישראלים קל לפענח. שימעון הוא כמו ספר פתוח. רבין כמו עיתון פתוח, אבל את שמיר קשה להבין. הוא לא ברור כמו כתוב בדיו-סתרים. אני מאמין שבסוף הוא יהיה מציאותי."

ההידברות ביניהן היא הרבה יותר קלה מכפי שהיתה אי-פעם, והן מגיעות להסכמות ארי רות, דרמאטיות, שבכלל אי-אפשר היה לי תאר לפני כמה זמן — להגיע להסכמה גם בעניין המיוחד-החיוני.

● האם הניתוח הזה אינו משמש כנחמה על חוסרי-יכולת פוליטית להביא אצלנו להכרעה בפנים? האם התיקונה החוזרת הזאת, שהאמריקאים יעשו את העבודה בשבילנו, לא תביא לאותה האכזבה כמו בפעמים הקודמות? הרי העבודה שהאמריקאים מסוגלים היום לעשות רבי ריב, ושהרוסים מסוגלים היום לעשות דברים שהם לא היו מסוגלים לעשותם בעבר, אינה מובילה בהכרח למסקנה שהם אכן יעשו את זה.

כל הדברים האלה אינם נאמרים כהוא זה כדי לשחרר אותנו מאיזו שהיא חובה, מאיזו שהיא אחריות. למרות שזו תזיה שאני מאמין בה כאמונה שלמה — על בסיס התיזו הזו עוד לא לקחתי אף שעה של חופשה. לא

היבשתית הזו. אבל הרבר השלישי הוא הרבר שלפי דעתי הוא הכי בעל-משמעות. כל העולם משתנה, ורק פה זה כיאילו פלנטה אחרת, רק פה עוד חוגגים על הטיטניק. היו המון הגיגות על ה"טיטניק" ככל מיני מקומות בעולם, והפסיקו לחגוג. בדרום-אפריקה הפסיקו כבר לחגוג, הם ראו שהקרונן מתקרב. ובמיוחד-אירופה כבר לא חוגגים על ה"טיטניק". אפילו במיוחד-גרמניה כבר אין תגיגה. רק פה עוד חוגגים על ה"טיטניק".

אני אומר: ברית-המועצות רוצה לצאת מכאן, היא רוצה לצאת מכל מקום, היא רוצה לצאת גם מכאן. למה? זה לא מספיק חשוב לה? כשכל העימות הגלובלי משתנה, אז גם לא כלי-כך חשוב לה להיות פה, בנותו פרופיל שהיא היתה. בוודאי ובוודאי אין לה מה להשקיע פה, כדי להמשיך את הנוכחות שלה בנותו היקף. אני יודע שהרבה אנשים שדיברו עם הרוסים, שמעו מהם: אין לנו עניין, פה לא ברור לנו למה אנחנו צריכים להשקיע פה הוועתק, כדי לקבוע את הנוכחות שלנו. היא

התרשלותי בתפקידי אפילו רגע אחד בגלל זה שאני חושב שזה מה שצפוי שיסרה.

● בסופו של דבר יש צורך ב"61 קולות בכנסת כדי להביא להכרעה. אנתנו מאוד קרובים לזה, לאיראן שאי מרנו על מיפלגת-העבודה, ואני לא יכול להיות עיוור גם לגבי איוו שהיא תסיסה ותופעה של הקצנה לעבר הימני, רק זה מה שראינו, רק זה מה ששמענו, וידענו את נחתי-זרועם. זה לא נכון היום לגבי המתנה הדתי. יש הגילוי הזה של ש"ס, ואנתנו יודעים בדיוק מה הם חושבים. אנתנו יודעים שגם הם הגיעו לאותן המסקנות, וגם הם יודעים שזה מה שעכשיו מתחולל.

הבעיה היא שגם ה' הבין אחרי כמה ימים, יוסף — כאשר הלך לנאום את נאומו המפורסם, שצריך לוותר על שטחים תמורת שלום, הוא לא הגיע. זאת אומרת הוא הגיע, אבל הוא נאם נאום אחר.

למה? משום שגם ה' הבין אחרי כמה ימים, שה' הוא ה' רק אם הוא אומר לצאן-מרעיתו את מה שצאן-המרעית רוצה לשמוע. אבל אם צאן-המרעית לא ישמע את מה שהוא רוצה לשמוע, או יכול להיות שגם ה' כבר לא יהיה ה', ומהו הוא פחד. במילים אחרות: מה הרווח בין המקום שבו אתה עומד לבין המתנה שאתה מוביל, ויש שם בעיות.

אבל אי-אפשר לומר שלא חל שם זעזוע. כל אחד ידע, לא איוה שרביט הוא נושא, אבל איוה נאום הוא נושא, וכל אחד יודע ששם גם כן חל מהפך גדול.

אני לא שותף להתייסרות העצמית וכך. אני גם לא שותף לראייה הקדורנית. כי אני חושב שעכשיו זה הכי קרוב מכפי שהיה אי פעם.

זה לא מצב פתאומי. אילמלא ראיתי את הדרך הארוכה שאותה עברנו ועברנו אותה לא בגלל האמריקאים, אלא משום המציאות והדברים שקרו, והמאמץ הבלתי-פוסק שלנו. אני חושב שזה היה מאמץ אמיץ במידה מסויימת. למה אני אומר. במידה מסויימת? כי אני תמיד לוקח את הדברים האלה כנגרדי של מלה, כל זמן שאין במדינה מרתפים. כשאין במדינה מרתפים, אז כשאומרים אמיץ, צריך לומר את זה קצת במרכאות. אף אחד עוד לא הולך במדינה הזו לבית-הסוהר בגלל זה, וגם לפי שעה לא מתקשים בחייו. לפי שעה.

אז אני אומר, עברנו דרך ארוכה מאוד, בגלל מה שקרה, בגלל המציאות שהלכה והשתנתה, ובגלל העובדה שאנתנו עשינו נפשות. אנתנו לא השארנו את המדינה הזאת, ואת דעת-הקהל, באיוה מצב של אי-שפיות. דעת-הקהל ריכזה אמרה: לעזאזל, כאמת קשה מאוד לשמוע את מה שהאנשים האלה אומרים, אבל יכול להיות שיש משהו כמה שהם אומרים. המנוולים האלה כבר כמה פעמים ראו די נכון את מה ש...

תראה נגד איוה כוחות עמדתו, 22 שנה מול שטיפת-מוח של שני המתנות הפוליטיים הדי-עיקריים. אני חושב שזו הצלחה אדירה.

● יש אומרים שזה מושך לשינוי אה יתרה. באשר מוכח שאנשים צודקים, שונאים אותם פי כמה רי כמה.

זה נכון, אבל עכשיו אני הרי לא מדבר במושגים של שינאה ואהבה. אני מדבר על הורע הזה שאנתנו זרענו כמשך כל השנים. מה היתה הבעייה של הורע הזה? מי כמוד יודע את זה, אתה היתה יודע את זה יותר טוב מאחרים. הבעייה היתה שהדברים תמיד נש" מעו דברים היפותטיים. אתה מדבר באיוה שהוא מקום, נניח כנתיבות, ואומר שתהיה התקוממות, והם לא יודעים על מה אתה מדבר בכלל, על מה אתה סתם. מה פתאום? אתה רק רוצה להפחיד אותנו. אתה איוה מין נביא-זעם כזה. מה אתה מרכיב? איפה אתה רואה את זה? הרי 20 שנה הכל שקט. (המשך בעמוד 34)